

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *H.I.*

Cím: *A Budai Vár története*

Forrás: *Magyar Vasárnap*

Budapest 1950 XII. 24.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tá

He

Id

Személy:

Helyszám:

9.439

"1848"

est nyomda NV., Közp. városközs. — 1896/50

A BUDAI VÁR TÖRTÉNETE

A Hentzi emlék sorsa

Akármielyen hosszúra nyúlt is Budavár 1849-iki oszromja, mégis elfogallták a honvédek, azonban még két hónapig sem mondhaták magukénak. Július 13-án már bevonultak Budavárba az ostrom ideje alatt összeszedett és megerősített császári csapatok.

Az eselést várvédő parancsnokot, Hentzi tábornokot és a törzstiszteket katonai pompával óhajolták volna Görgei eltemetni, de erre a hírre a honvédsapák között olyan zúgóadás támadt, hogy esendben hantolták el őket a budai katonai temetőben.

Május 29-éről kelt az ifjú császár, I. Ferenc József leirata Cordon altábornagy hadügyminiszterhez, hogy Hentzi altábornagy és a Budavár védelmében összes eselések családtagjairól gondoskodjon. Ezenkívül emléküik megőrkésését is elrendelte. Az emléket Bécsben elkészítették, kiállították és Budára szállították, ahol a Szent György-téren helyezték el és 1852 július 11-én leplezték le. A Hentzi emléket, amely tizenegy öl ma-

gas volt, a szabadságharcot követő ényomás alatt minden évben megkoszorúzták, a kiegyezés után azonban hiva'atosan semmi ünnepet nem rendeztek a várvédők emlékére. Csak a császárlakáj Fehérváry Géza honvédelmi miniszter tárgyalt a vármegyei honvédegyesetek vezetőivel, hogy a Hentzi emléket, a volt 48-as honvédek koszorúzzák meg. Az eselést ellenség már nem ellenség, ezzel érvelt Fehérváry. De a vármegyei honvédegyeseti vezetők úgy határoztak, hogy a Hentzi emléket a volt 48-as honvédek nem koszorúzzák meg.

Nemcsak, hogy koszorúzás nem történt, hanem évről-évre tűntettek a hiva'alos Hentzi-emlékezet ellen, amelyet már csak a Hentzi-emlék képviselt. A hangulat már olyan volt, hogy egy társaság, amelynek ifjú írók és újságírók voltak a tagjai, nyíltan beszélt arról, hogyha Budavárból nem vitetik el a Hentzi-emléket, akkor majd ők távolítják el, de abban nem lesz köszönet. A társaság legbarciasabb tagjai: Farkas Emőd, Gara József, Gyórfy József, Ribian-szky Károly és Szeless Adorján voltak. Hozzájuk még számosan csatlakoztak és hogyha néhány napján felmentek a Várba (mert a Vízivárosban jöttek össze), tün'edő séájuk mindig felűnést kellett. Egyszer késő este robbanás dőreje válto'ta fel a várbeli utcák csendjét. A robbanás zaja

a Hentzi-emlék felől jött. Ide siettek a hatóság emberei és az érdeklődők. Hamarosan megállapították, hogy a Hentzi-emlék felrobbanását kísérelték meg.

A rendőrség, amely tudott a Hentzi-ellenes társaságról, a Szent György-téren szolgálatot teljesítő rendőr valomásából azonnal megállapította, hogy az a jellegzetes alak, aki a robbanóanyagot elhelyezte, Szeless Adorján. Megállapították a lakását, keresé't, de nem volt otthon, nem is ment haza sem a nap, sem másnap, sem harmadnap.

A Hentzi-emlékből már elege volt a kormánynak is és átírták a városparancsnoksághoz, hogy a Szent György-téren lévő katonai emlékművel vitesse el, mert a terület szabályozni akarják. Ezért 1899-ben elszállították a Hentzi-emléket a hűvösvölgyi hadapródiiskola udvarára. Negyvenhét esztendeig volt Budavárban, a hadapródiiskola udvarán pedig tizenkilenc esztendeig. 1918-ban a forradalom napjaiban szé'trombolták.

A hetvenes évektől napjainkig sokmindent lebontottak, a lebontott régi építmények közül első helyen említ-hető a Fehérvári-kapu, amely a Krisztinavárosra néző várfal közepén volt. Itt jutottak fel a magyar hajdúk 1686-ban és a honvédek 1849-ben a Várba. Ezen a kapun volt Buda városa legrég'bb címere és „T. B. 1540” jezés, ami Török Bálintot, Buda várnagyát jelentette. A kapuval szemben a keleti oldalon volt a Vízkapu, amelyet a török uralom alatt Konstantinápolyi kapunak neveztek. Ezt a kaput is a kilencvenes évek elején bontották le. Budavár legújabb kapuját, amely a Tabánba vezetett és 1764-ben építették, hogy a Várból ne kerülővel juthassanak a hidhoz, és amelynek a neve Újkapu, majd Várkapu volt, szintén megszűn'ették, mert a Palota-út megépítésével nem volt rá szükség. Egyetlen kapu, ami megmaradt, a Bécsikapu, amelyet többször újrāépítettek és ma is látható, még vé'seli az 1945-ös ostrom nyomait. H. I.